

Actueel & info

• Help mee de processierupshaarden in kaart te brengen!

De eikenprocessievinder is een mooie onschuldige grijze nachtvlinder van enkele centimeters groot. Helaas zijn de rupsen iets minder onschuldig. De harige rupsen lopen in processie op zoek naar eten. De voorste toont de weg. Neem je deze leider weg dan zijn ze in paniek en lopen ze alle kanten op. Best wel boeiend om naar te kijken. Wist je dat een volwassen rups 700.000 brandharen bezit (figuur 1)? Deze microscopisch kleine haren zijn irriterend voor de ogen, huid en luchtwegen.

Figuur 1: Brandhaar van rups (onder elektronen-microscoop)

Is er nog veel hinder in de provincie Antwerpen?

Vorig jaar waren er weinig eikenprocessierupsen. Slechts 12 van de 70 gemeenten ondervonden grote hinder van de eikenprocessierups. Het natte voorjaar kan een verklaring zijn voor een grotere sterfte bij de jonge rupsen. We merken ook dat bomen die jaarlijks aangetast worden niet meer aantrekkelijk zijn. De nesten bleven overwegend klein met weinig hinder als gevolg. Sinds

2011 daalt het aantal gemeenten die hinder ondervinden van eikenprocessierupsen. Voor het jaar 2017 is het nog afwachten tot de gegevens verwerkt zijn in het najaar. De eerste gegevens wijzen op een 'rupsenrijk' jaar.

De interactieve eikenprocessierupsenkaart

a) Gemeenten en andere bestrijders van eikenprocessierupsen (boomverzorgers, groenarbeiders, aannemers, Afdeling Wegen en Verkeer, ...) geven alle meldingen en bestrijdingen in op de interactieve eikenprocessierupsenkaart (via login-code). De kaart informeert gemeenten ook waar het (biologisch) bestrijdingsmiddel *Bacillus thuringiensis* mag gebruikt worden. Dit product mag enkel toegepast worden onder bepaalde voorwaarden.

Iedereen kan deze interactieve kaart en handleiding raadplegen op de provinciale website (geoloket): www.provincieantwerpen.be, zoekterm 'digitale kaarten'.

Figuur 2: Rupsen in processie op stam van inlandse eik © Provincie Antwerpen

Praktisch weetje voor ArcGIS-gebruikers

Survey123 for ArcGIS is een eenvoudige en intuïtieve manier voor het creëren en analyseren van op mulier gebaseerde surveys. Door het nauwkeurig verzamelen van veldgegevens, eenvoudig gemaakt door applicatie-toepassingen op smart phone, kan je nu mooie verspreidingskaarten aanmaken. Zo leg je je gegevens altijd en overal vast met de Survey123 for ArcGIS app. Het werkt op je smartphone maar ook op laptop of desktop als een native app en ook in uw browser.

Via deze toepassing worden de haarden van eikenprocessierupsen in kaart gebracht (als citizen science-project) en wordt de laag rechtstreeks op het geoloket van de provincie Antwerpen geactualiseerd. Dit jaar wordt dit voor de eerste keer toegepast.

Werkwijze: download eerst de app 'survey123' uit de app stores en klik vervolgens met je smartphone op deze link (<https://survey123.arcgis.com/share/5635a4aa1c334574b4b5ba1fb2237a0b/menu?open=native>). Je kan dan gemakkelijk je melding doorgeven. Je melding wordt ook geplaatst in de interactieve eikenprocessierupsenkaart.

(Organisaties met ArcGIS-account kunnen gratis gebruik maken van Esri-dienst i.v.m. weergeven op ArcGIS-kaart: <https://survey123.arcgis.com/>)

Meer info:

op provinciale website www.provincieantwerpen.be; zoekterm 'processierups'

b) Als burger kan je ook de haarden van eikenprocessierupsen melden via de interactieve kaart op je desktop of via een eenvoudige app op je smartphone. Met één klik op de app 'meldpunt eikenprocessierups' op je smartphone kan je ook een nest melden. Deze nesten worden in een andere kleur weergegeven op de interactieve eikenprocessierupsenkaart. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bomen op privé en openbaar domein zodat je gemeente kan ingrijpen als het nodig is. Je vindt de link naar de app terug op de website van de provincie Ant-

werpen: www.provincieantwerpen.be > eikenprocessierups.

Een toekomst zonder het bestrijdingsmiddel *Bacillus thuringiensis*?

De zomereik is bekend voor zijn rijk insectenleven van algemene en zeldzame soorten. Helaas dood je bij een behandeling met *Bacillus thuringiensis* (biologisch bacterie-preparaat) niet alleen de eikenprocessierupsen, maar ook de andere aanwezige bladete insecten. De Provincie Antwerpen zoekt samen met de universiteiten, Vlaamse gewest en de Nederlands provincie

Limburg naar een alternatief dat minder schadelijk is voor de natuur. Geen maatregelen nemen is het meest milieuvriendelijk. Daarom adviseert de Provincie Antwerpen om enkel te bestrijden in de bebouwde kom of op andere publieke plaatsen, zoals langs wandel- of fietswegen.

Meer info

Provinciale dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid,
Kathleen Verstraete, tel. 03 240 59 86, e-mail: kathleen.verstraete@provincieantwerpen.be

• Kan riet een natuurlijke bondgenoot zijn in de strijd tegen Aziatische duizendknopen? Een experiment

Auteurs: Marijke Thoonen, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Sus Willems, Agentschap voor Bos en Natuur (ANB) en Mieke Hoogewijs, Provincie Antwerpen, Dienst Duurzaam Natuur- en Milieubeleid (DMN)
e-mail: marijke.thoonen@inbo.be

Om te testen of riet een bondgenoot kan zijn in de strijd tegen Aziatische duizendknopen (waaronder verstaan wordt de Japanse en Sachalinse duizendknoop en hun kruising nl. de Boheemse- zie kaderstuk) startte de Provincie Ant-

werpen in samenwerking met ANB een experiment.

In 2014 werd een traject van de Bankloop te Olen geherprofileerd. Aziatische duizendknoop is hier al decennia lang aanwezig. De graaf-

werkzaamheden zorgden voor een pioniermilieu waar riet, samen met Aziatische duizendknoop goed kan gedijen. De exoot groeit hier op de nieuw aangelegde oevers en aangrenzende tuinen (figuur 1).

Figuur 1 (links): Riet groeit samen met Aziatische duizendknoop op de nieuw aangelegde oever © ANB, Sus Willems
Figuur 2 (rechts): Aziatische duizendknoop werd verwijderd terwijl het riet ongemoeid werd gelaten. Met deze aanpak willen beheerders nagaan in hoeverre de uitbreiding van Aziatische duizendknoop kan getemperd worden door riet te bevoordelen. De Bankloop (Olen) © ANB, Sus Willems